Tweede Kamer der Staten-Generaal 2

Vergaderjaar 2015–2016

34 407 Wijziging van onder meer het Examen- en kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB in verband met de invoering van keuzedelen

Nr. 2 VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 10 maart 2016

De vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over de brief van 8 februari 2016 over het Besluit van 25 januari 2016 tot wijziging van onder meer het Examen- en kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB in verband met de invoering van keuzedelen (Kamerstuk 34 407, A/nr. 1).

De vragen en opmerkingen zijn op 18 februari 2016 aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voorgelegd. Bij brief van 10 maart 2016 zijn de vragen beantwoord.

De voorzitter van de commissie,
Wolbert

De adjunct-griffier van de commissie,
Bosnjakovic

kst-34407-2
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2016

Inhoudsopgave **blz.**

I	**Vragen en opmerkingen uit de fractie**	**2**
	• *Algemeen*	*2*
	• *Grondslag voor het bij ministeriële regeling verbinden van certificaten aan onderdelen van kwalificaties en aan keuzedelen*	*2*
	• *Nadere voorschriften voor examinering en diplomering als gevolg van de invoering van keuzedelen*	*2*
	• *Geen nadere voorschriften voor aanbodverplichting keuzedelen*	*3*
	• *Internetconsultatie*	*3*
II	**Reactie van de Minister**	**3**

I Vragen en opmerkingen uit de fractie

Algemeen

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van het besluit. Zij zien de keuzedelen als een belangrijke stap richting een responsiever mbo[1] dat beter aansluit bij de wensen van studenten en het (regionale) bedrijfsleven. Over het besluit hebben de leden nog een aantal vragen aan de Minister.

Grondslag voor het bij ministeriële regeling verbinden van certificaten aan onderdelen van kwalificaties en aan keuzedelen

De leden van de VVD-fractie vragen aandacht voor de kansen die de keuzedelen kunnen bieden in het kader van een «leven lang leren». De keuzedelen kunnen door hun omvang en flexibiliteit namelijk een rol vervullen in de bijscholing van werknemers. Daarom vragen de leden of de keuzedelen ook los van een kwalificatie gevolgd kunnen worden. Tevens vragen de leden hoe de Minister dit gaat stimuleren.

Nadere voorschriften voor examinering en diplomering als gevolg van de invoering van keuzedelen

De leden van de VVD-fractie merken op dat als gevolg van het amendement van het lid Lucas c.s.[2] is bepaald dat vanaf het schooljaar 2018–2019 de keuzedelen mee gaan tellen in de slaag-zakregeling. Er is dan al enige ervaring opgedaan met de keuzedelen en studenten hebben zich op deze situatie kunnen voorbereiden. De leden hechten er veel waarde aan dat de keuzedelen een serieuze betekenis krijgen en dus vanaf het schooljaar 2018–2019 mee gaan tellen. In de nota van toelichting staat echter geschreven dat het amendement gaat gelden voor studenten die instromen vanaf 1 augustus 2018. De leden stellen echter dat het amendement beoogt dat de keuzedelen mee gaan tellen voor de studenten die vanaf het schooljaar 2018–2019 hun diploma halen. Vanaf dat schooljaar moet het keuzedeel of de keuzedelen dus met goed gevolg zijn afgelegd. De leden verzoeken daarom een aanpassing van het besluit conform het amendement.

---

1 mbo: middelbaar beroepsonderwijs.

2 Amendement van het lid Lucas c.s. ter vervanging van nr. 9 over het laten meetellen van keuzevakken bij de slaag-zakregeling, Kamerstuk 34 160, nr. 18.

Geen nadere voorschriften voor aanbodverplichting keuzedelen

De leden van de VVD-fractie lezen dat in dit besluit niet nader beschreven wordt aan welke aanbodverplichting een onderwijsinstelling moet voldoen. De Minister stelt dat daar nu geen reden voor is omdat andere maatregelen dit voldoende afdekken. Kan de Minister dat nader toelichten? Kan de Minister nader definiëren wanneer er voldaan wordt aan de aanbodverplichting? Is de Minister ervan overtuigd dat elke onderwijsinstelling aan de aanbodverplichting zal voldoen? Op welk moment en op basis van welke indicatoren bepaalt de Minister of de aanbodverplichting niet nader beschreven moet worden in het besluit, zo vragen de leden.

Internetconsultatie

De leden van de VVD-fractie hechten veel waarde aan het kunnen afwijken van de koppeling van keuzedelen aan kwalificaties wanneer studenten daar om verzoeken. Deze mogelijkheid is in een nota van wijziging gecreëerd en zal nader uitgewerkt worden in een ministeriële regeling. Wanneer kan de Kamer deze uitwerking verwachten? Zal de mogelijkheid om af te wijken van de koppeling al vanaf het schooljaar 2016–2017 bestaan, zo vragen de genoemde leden.

II Reactie van de Minister

Ik dank de leden van de VVD-fractie voor hun inbreng. Het verheugt mij dat deze leden de keuzedelen zien als een belangrijke stap richting een responsiever mbo dat beter aansluit bij de wensen van studenten en het (regionale) bedrijfsleven.

Grondslag voor het bij ministeriële regeling verbinden van certificaten aan onderdelen van kwalificaties en aan keuzedelen

De leden van de VVD-fractie vragen of de keuzedelen ook los van een kwalificatie gevolgd kunnen worden. Tevens vragen de leden hoe de Minister dit gaat stimuleren.

Keuzedelen bieden een verrijking bovenop een kwalificatie en hebben ten doel om een betere (verbredende of verdiepende) toerusting te leveren voor de arbeidsmarkt en/of voor vervolgonderwijs. Door mbo-instellingen kunnen trajecten worden aangeboden die uitsluitend zijn gericht op het behalen van keuzedelen, maar deze komen niet in aanmerking voor rijksbekostiging, want dat is alleen voorbehouden aan diplomagerichte trajecten. Zij mogen daar een certificaat voor afgeven als zij het recht of een erkenning hebben voor een opleiding voor een kwalificatie waaraan het keuzedeel is gekoppeld (artikel 1.4.1, lid 1b, WEB) en bij ministeriële regeling is bepaald dat aan het betreffende keuzedeel een certificaat is verbonden.

Trajecten alleen gericht op het behalen van keuzedelen kunnen inderdaad – door hun omvang en flexibiliteit – een specifieke rol vervullen in de bijscholing van werknemers. Dergelijke trajecten zijn aantrekkelijker als er een certificaat voor kan worden behaald. In het onderhavige wijzigingsbesluit is in het nieuwe artikel 17c van het Examen- en kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB (EKB WEB) de grondslag opgenomen om bij ministeriële regeling certificaten te verbinden aan keuzedelen. Een belangrijk uitgangspunt is dat een certificaat een zelfstandige betekenis dient te hebben op de arbeidsmarkt. Aan de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB), waarin het onderwijsveld en het bedrijfsleven vertegenwoordigd zijn, heb ik gevraagd om aan te geven welke keuzedelen een zelfstandige betekenis hebben op de arbeidsmarkt. Op basis van het advies van SBB stel ik in de eerste helft van 2016 de

eerste reeks keuzedelen vast waaraan een certificaat wordt verbonden. Voor die keuzedelen kunnen mbo-instellingen met ingang van het studiejaar 2016–2017 een certificaat uitreiken.

Nadere voorschriften voor examinering en diplomering als gevolg van de invoering van keuzedelen

De leden van de VVD-fractie stellen dat het amendement van het lid Lucas c.s. beoogt dat de keuzedelen mee gaan tellen voor de studenten die vanaf het schooljaar 2018–2019 hun diploma halen. Zij geven aan dat vanaf dat schooljaar het keuzedeel of de keuzedelen dus met goed gevolg moeten zijn afgelegd. De leden verzoeken daarom een aanpassing van het besluit conform het amendement.
In verband met het amendement Lucas c.s. is de inwerkingtredingsdatum van de desbetreffende WEB-wijziging en de uitwerking hiervan in het onderhavige wijzigingsbesluit van het EKB WEB bepaald op 1 augustus 2018. Bij de inhoud en de examinering van beroepsopleidingen is het uit het oogpunt van rechtszekerheid voor zittende studenten gebruikelijk om een cohortregeling op te nemen. Daardoor wordt voorkomen dat regels tussentijds worden gewijzigd voor studenten die al met de beroepsopleiding zijn gestart en deze nog niet hebben afgerond. In dit geval mogen zittende studenten op grond van artikel 7.2.4, zevende lid, van de WEB en artikel V van de wet in verband met het regelen van keuzedelen de beroepsopleiding volgens het oude recht voltooien gedurende een periode van de betreffende studieduur vermeerderd met twee jaar. Deze cohortregeling is geregeld in de wet en kan niet worden aangepast in het besluit. In de nota van toelichting bij het besluit keuzedelen is overeenkomstig de wet aangegeven dat de nieuwe uitslagregeling gaat gelden voor studenten die instromen vanaf 1 augustus 2018. Op deze wijze kan bij alle opleidingen (en niet alleen bij de 1- en 2-jarige opleidingen) ervaring worden opgedaan met de vormgeving en examinering van de keuzedelen, voordat de hoogte van het examenresultaat gaat meetellen voor het behalen van het diploma. Dit is nodig omdat de invoering van keuzedelen binnen het mbo een ingrijpende en complexe operatie is en het belangrijk is dat de sector voldoende tijd krijgt om hier op een goede manier invulling aan te geven. Dat draagt er toe bij dat studenten voor het behalen van het diploma niet de dupe kunnen worden van eventuele invoeringsperikelen bij scholen.

Geen nadere voorschriften voor aanbodverplichting keuzedelen

De leden van de VVD-fractie vragen een nadere toelichting waarom in dit besluit geen nadere voorschriften zijn opgenomen ten aanzien van de aanbodverplichting van instellingen betreffende keuzedelen.
In artikel 6.1.2a van de WEB is bepaald dat het bevoegd gezag ervoor moet zorgen dat er voldoende keuzedelen worden aangeboden waar deelnemers uit kunnen kiezen in het kader van hun beroepsopleiding. Het doel van de aanbodverplichting is om te borgen dat studenten daadwerkelijk iets te kiezen hebben bij de keuzedelen die de instelling aanbiedt bij hun opleiding. Hierdoor worden studenten meer gemotiveerd en kunnen zij zich beter profileren. De instelling moet dus bij een opleiding altijd meer keuzedelen aanbieden dan de student tenminste moet volgen bij de opleiding.

Voorbeeld:
Een basisberoepsopleiding, waarvoor de omvang van de keuzedeelverplichting 480 klokuren bedraagt, moet zijn gericht op een kwalificatie en:
- één keuzedeel met een studielast van 480 klokuren, of
- twee keuzedelen met een studielast van elk 240 klokuren.

Omdat de student daadwerkelijk iets te kiezen moet hebben uit de door de instelling aangeboden keuzedelen, voldoet de instelling bij een basisberoepsopleiding met tenminste het onderstaande aanbod van keuzedelen aan de aanbodverplichting:

- twee keuzedelen met een studielast van elk 480 uur, of
- één keuzedeel van 480 en twee van elk 240 klokuren, of
- drie keuzedelen van elk 240 klokuren.

In het onderhavige wijzigingsbesluit is de omvang bepaald van de keuzedeelverplichting die geldt voor de verschillende soorten beroepsopleidingen.
Artikel 7.2.7, negende lid, van de WEB bevat wel een basis om bij algemene maatregel van bestuur nadere voorschriften te geven omtrent het aanbod van keuzedelen, maar vooralsnog is het geven van nadere voorschriften op dit gebied niet nodig. Om bovengenoemd doel van de aanbodverplichting te bereiken, is de in de wet opgenomen aanbodverplichting en de inzet van andere beleidsinstrumenten (zoals voorlichting, ondersteuning, verspreiding van goede praktijkvoorbeelden, bestuurlijk overleg, toezicht door de Inspectie van het Onderwijs, publicatie van informatie uit de monitor keuzedelen en regie door de regisseur implementatie herziening kwalificatiestructuur) voldoende. Mocht onverhoopt te zijner tijd evenwel alsnog blijken dat met bovenstaande set van maatregelen het doel niet wordt bereikt, dan kan alsnog worden overwogen om de regelgeving aan te scherpen.

Tevens vragen de leden van de VVD-fractie om te definiëren wanneer instellingen voldoen aan de aanbodverplichting betreffende keuzedelen. En zij vragen of ondergetekende ervan overtuigd is dat elke onderwijsinstelling aan de aanbodverplichting zal voldoen. Tevens vragen zij op welk moment en op basis van welke indicatoren de Minister bepaalt of de aanbodverplichting nader beschreven moet worden in het besluit.
Zoals in het antwoord op de vorige vraag is aangegeven, voldoet een instelling aan de aanbodverplichting om per beroepsopleiding voldoende keuzedelen aan te bieden als de student daadwerkelijk kan kiezen uit de door de instelling aangeboden keuzedelen bij de betreffende opleiding.
Ik verwacht dat instellingen aan de aanbodverplichting zullen voldoen, gelet op de voorbereiding door instellingen en de inzet van bovengenoemde andere beleidsinstrumenten. Als uit het daadwerkelijke aanbod van keuzedelen door instellingen evenwel blijkt dat met de in de wet opgenomen aanbodverplichting in combinatie met de bovengenoemde andere beleidsinstrumenten het bovengenoemde doel niet wordt bereikt, dan kunnen nadere voorschriften voor het aanbod van keuzedelen aan instellingen worden opgelegd.

Internetconsultatie

Ten slotte vragen de leden van de VVD-fractie wanneer de Kamer een nadere uitwerking kan verwachten van de wettelijke mogelijkheid van het kunnen afwijken van de koppeling van keuzedelen aan kwalificaties wanneer studenten daar om verzoeken. En zij vragen of de mogelijkheid om af te wijken van de koppeling al vanaf het schooljaar 2016–2017 zal bestaan.
De afwijkingsmogelijkheid, die de leden van de VVD-fractie noemen, is al bij wet geregeld en behoeft geen nadere uitwerking. In artikel 7.2.7, tiende lid, van de WEB is bepaald dat het bevoegd gezag op verzoek van de student bij het aanbod van keuzedelen bij een opleiding kan afwijken van de in de desbetreffende ministeriële regeling aangegeven koppeling van keuzedelen aan de kwalificatie van de opleiding. Voorwaarde is wel dat er geen overlap is tussen de kwalificatie van de opleiding en het keuzedeel dat de student wil volgen. De ministeriële regeling waarvan sprake is in

artikel 7.2.7, tiende lid, van de WEB is de regeling, bedoeld in artikel 7.2.4, zesde lid, eerste volzin, van de WEB. Hierin wordt de koppeling van de keuzedelen aan de kwalificaties vastgelegd en niet de mogelijkheid tot afwijking daarvan. De ministeriële regeling waarin de keuzedelen en de koppeling van de keuzedelen aan kwalificaties voor de eerste keer wordt vastgelegd, is inmiddels vastgesteld (Stcrt. 2016, 10072) en is van toepassing vanaf 1 augustus 2016. Vanaf dat moment is het ook mogelijk om op verzoek van de student af te wijken van de landelijk vastgestelde koppeling van keuzedelen, gelet op de datum van inwerkingtreding van artikel 7.2.7, tiende lid, van de WEB.